

یاکونظر

حضرت امام صادق - علیه السلام - فرمود:

«النَّظْرَةُ بَعْدَ النَّظْرَةِ تَزْرِعُ فِي الْقَلْبِ الشَّهْوَةَ وَكَفَى بِهَا لِصَاحِبِهَا فِتْنَةً»

چشم چرانی، تخم شهوت را در دل می کارد و چنین کاری برای نگاه کننده کافی است که منشأ فتنه گردد.

روضه المتقین، ج ۹، ص ۴۳۴

سازمان اوقاف امور زیر
معاشرت فرهنگی

ناشر: معاونت فرهنگی سازمان اوقاف و امور خیریه

چاپ: اسوه

قطع: جیبی

نوبت چاپ: اول / تابستان ۱۳۹۱

شمارگان: ۴۰۰۰۰ نسخه

سایت سازمان: www.awqaf.ir

سایت معاونت: www.mfso.ir

سایت مجتمع: www.mfpo.ir

آدرس: تهران، خ نوفل لوشاتو، سازمان اوقاف و امور خیریه، معاونت فرهنگی

آدرس مجتمع: قم، خیابان صفاییه، کوچه ممتاز، کوی ۷، پلاک ۳۲

مجتمع فرهنگی پژوهشی معاونت فرهنگی سازمان اوقاف و امور خیریه

تلفن: ۰۲۵۱-۷۷۴۶۴۳۱-۰۲۵۱ نمابر: ۰۲۵۱-۷۷۳۷۱۳۱

مقدمه:

احکام و دستورات دین مبین اسلام در راستای هدایت بشر صادر شده و با هدف سلامت جسمانی و نفسانی تا رسیدن به آرامش فردی و اجتماعی، بایدها و نبایدهای دینی پایه گذاری گردیده است. لذا برای رسیدن به این هدف والا و دست یابی به رضای الهی، هر فردی موظف است این احکام را چراغ راه خود قرار داده و دیگران را نیز به این امر دعوت کند.

احکام روابط زن و مرد

۱- نگاه به بدن زن نامحرم بدون قصد لذت

حکم نگاه به بدن زن نامحرم (به جز دست و صورت) بدون قصد لذت چیست؟

همه مراجع: حرام است؛ هرچند بدون قصد لذت باشد.

۲- نگاه به نامزد نامحرم

آیا نگاه مرد به بدن نامزد خود - که هنوز نامحرم است (قبل از عقد شرعی)؛ ولی ازدواج با او قطعاً است - جایز است؟

همه مراجع: خیر، نامزد نامحرم، با سایر زنان تفاوتی ندارد.

۳- تماشای زن به حجاب در رسانه

حکم تماشای زن به حجاب در رسانه های تصویری به صورت غیرزنده و زنده چیست؟

همه مراجع (به جز آیت الله تبریزی و آیت الله خامنه ای): اگر بدون قصد لذت و ترس افتادن به حرام باشد و باعث مفسده نشود، اشکال ندارد و تفاوتی بین پخش زنده و غیرزنده نمی کند.

آیت الله خامنه ای: بین پخش زنده و غیرزنده تفاوت است. اگر به طور غیرزنده پخش شود و بدون قصد لذت و ترس افتادن به حرام باشد و باعث مفسده نشود، اشکال ندارد و اگر به طور زنده باشد، بنا بر احتیاط واجب، نگاه به آن (هرچند باعث مفسده نیز نشود) جایز نیست.

آیت الله تبریزی: بین پخش زنده و غیرزنده تفاوت است. اگر به طور غیرزنده پخش شود و باعث مفسده نشود، اشکال ندارد و اگر به طور زنده باشد، نگاه به آن (هرچند باعث مفسده نیز نشود) جایز نیست.

آ-عکس و فیلم به حجاب زنان آشنا

نگاه کردن به عکس و فیلم های زنان فامیل و آشنا که در آن بدون حجاب مشاهده می شوند، چگونه است؟

آیات عظام امام خمینی، آیت الله تبریزی و آیت الله نوری: اگر از زنانی اند که به حفظ حجاب شرعی پایبند هستند، نگاه کردن به عکس و فیلم آنان حرام است.

آیات عظام سیستانی، مکارم و وحید: اگر از زنانی اند که به حفظ حجاب شرعی پایبند هستند، بنابر احتیاط واجب نگاه کردن به عکس و فیلم آنان جایز نیست.

آیت الله خامنه ای و آیت الله صافی: نگاه کردن به عکس و فیلم آنان (به ویژه در مواردی که در معرض هتک و فساد باشند)، حرام است.

آیت الله بهجت و آیت الله فاضل: بنابر احتیاط واجب نگاه کردن به عکس و فیلم آنان، جایز نیست.

۱- نگاه زن به مرد نامحرم

آیا همان گونه که نگاه مرد به زن حرام است، نگاه زن به مرد نیز حرام است؟

همه مراجع (به جز آیت الله بهجت و آیت الله سیستانی): آری، نگاه زن به بدن مرد نامحرم (به جز سر، گردن و دست‌ها و جاهایی که معمولاً آن را نمی‌پوشانند) حرام است؛ هرچند بدون قصد لذت باشد. آیت الله بهجت و آیت الله سیستانی: نگاه زن به بدن مرد نامحرم با قصد لذت حرام است و بنا بر احتیاط واجب بدون قصد لذت و ترس افتادن به حرام هم نیز (به جز قسمتی از بدن که معمولاً آن را نمی‌پوشانند مانند سر و دست‌ها) جایز نیست.

۶- نگاه به پرچست که های بدن مرد نامحرم

آیا زنان می توانند به حجم بدن مرد نامحرم (مانند پشت و سینه) از روی لباس نگاه کنند؟

همه مراجع: اگر بدون قصد لذت و ترس افتادن به گناه باشد، اشکال ندارد.

۷- پیشش زون در حیا و مردان مشرف

رفتن بدون حجاب به حیا منزلتی که ساختمان های بلند بر آن مشرف است، چه حکمی دارد؟

آیات عظام امام، بهجت، صافی، فاضل، مکارم، نوری و وحید: اگر احتمال بدهد که مرد نامحرم او را می بیند، بنا بر احتیاط واجب باید حجاب خود را در این گونه محل ها حفظ نماید
آیت الله سیستانی: اگر احتمال بدهد که مرد نامحرم او را می بیند، بهتر است خود را بپوشاند. تبصره.
اگر بداند که مرد نامحرم او را می بیند، به فتوای همه باید حجاب خود را در این گونه محل ها حفظ کند.

حکم تماشای کشتی گیوان و سایر ورزشکاران با بدن نیمه برهنه، از تلویزیون برای بانوان چگونه است؟

آیات عظام امام، فاضل، سیستانی، نوری و وحید: اگر بدون قصد لذت و ترس افتادن به حرام باشد و باعث مفسده هم نشود، اشکال ندارد.

آیات عظام بهجت، صافی و مکارم: با توجه به اینکه گناه به این نوع برنامه ها، باعث فساد و تهییج شهوت می شود، جایز نیست.

آیت الله تبریزی: اگر به طور غیرزنده پخش شود و قصد لذت و ترس افتادن به حرام نباشد، اشکال ندارد.

و اگر به طور زنده پخش شود، در هر حال جایز نیست.

آیت الله خامنه ای: اگر به طور غیرزنده پخش شود و قصد لذت و ترس افتادن به حرام نباشد، اشکال ندارد. و اگر به طور زنده پخش شود، در هر حال بنا بر احتیاط واجب جایز نیست.

تبصره: فرض مسأله، جایی است که مردان ورزشکار و کشتی گیر ناشناس باشند (یعنی او را از غیرطریق فیلم به طور شخصی نشناسد) و گرنه به فتوای همه مراجع تقلید، تماشای آن حرام است.

۴- رضای شهوت با مشاهده فیلم‌های شهوت انگیز

اگر با مشاهده فیلم‌های شهوت انگیز، مقداری از شهوت انسان فروکش کند و در جلوگیری از ارتکاب حرام مؤثر باشد؛ آیا مشاهده آن جایز است؟

همه مراجع: نگاه به این فیلم‌های شهوت انگیز، جایز نیست و توجیه یاد شده، مجوز ارتکاب حرام دیگر نمی‌شود.

۱۶- گفتن نام نامحرم

آیا در گفتن و گوی زن و مرد نامحرم، فرقی بین گفتن و گوی مستقیم و از راه دور هست؟

همه مراجع: خیر، هیچ تفاوتی در حکم نمی‌کند و در هر دو مورد، اگر با قصد لذت و ترس افتادن به حرام باشد، اشکال دارد.

||- فَاَوْزَكُ لَكُمْ صِدْقًا يَوْمَ تَكْتُمُ كُفْرًا بِآيَاتِنَا مُحْرَمٌ

برخی از زنان هنگام صحبت کردن، با آب و نایب و صدای نازک سخن می گویند؛ آیا مرد نامحرم می تواند به سخنان او گوش دهد و با او صحبت کند؟

همه مراجع: اگر تلذذ (لذت بردن) و یا ترس افتادن به گناه در میان باشد، گوش دادن به سخنان آنان جایز نیست.

۱۲- اظهار دوستی به جنس مخالف

اظهار دوستی به جنس مخالف در این حد که بگوید من تو را دوست دارم، چه حکمی دارد؟

همه مراجع: این کار جایز نیست؛ چون ترس افتادن به گناه در میان است.

۱۳- ارتباط صمیمی با ناهجریم هنگام همکاری یا میهمانی

آیا ارتباط صمیمی بین دختر و پسر در هنگام همکاری یا میهمانی اشکال دارد؟

همه مراجع: دوستی بین دختر و پسر جایز نیست؛ چون ترس افتادن به گناه در میان است. اما ارتباط شغلی، اگر باعث مفسده نشود و موازین شرع در آن رعایت شود، اشکال ندارد.

۱۲- حکم دست دادن با زن نامحرم

هرگاه در منطقه یا محیطی، رسم بر این باشد که هنگام برخورد با یکدیگر مصافحه می کنند (حتی زنان نامرکن) و اگر این کار ترک کنند، اهانت و اسائه ادب نسبت به طرف مقابل محسوب می شود؛ حکم دست دادن زن و مرد با این فرض چیست؟

همه مراجع: دست دادن با زن نامحرم جایز نیست و شعائر دینی باید حفظ شود و با بیان حکم شرعی، حمل آن بر اسائه ادب از بین می رود.

۱۵- سلام به نام حرم

آیا سلام کردن مرد به زن نامحرم و زن به مرد نامحرم، جایز است؟

همه مراجع: اگر بدون قصد لذت و ترس افتادن به حرام باشد، اشکال ندارد.

۱۶- رویه‌گری و عقد ازدواج

**آیا دختر و پسر عاقل و بالغ، می‌توانند بدون اطلاع خانواده برای ازدواج باهم صحبت کنند
و سپس خانواده را مطلع سازند؟**

همه مراجع: خواستگاری و گفت و گوی پیش از عقد، اگر مفسده نداشته و بدون قصد لذت و ترس
افتادن در گناه باشد، اشکال ندارد.

۱۷- لمس پیمان زن از روی لباس

به طور کلی در جایی که پزشک زن نیز در دسترس باشد، آیا لمس بدن زن از روی لباس، به وسیله پزشک مرد جایز است؟

همه مراجع: اصل لمس کردن بدن زن نامحرم از روی لباس حرام نیست؛ ولی اگر تلذذ و مفسده ای در بین باشد، جایز نیست.

۱۸- خواهر و پسران

پدرم زن دیگری گرفته است، آیا مادر و خواهر او به من نامحرم هستند؟

همه مراجع: خیر، خود زن پدر محرم است؛ ولی مادر و خواهر زن پدر، به شما محرم نیستند.

۱۴- گریم توسط نامحرم

آیا گریم زن توسط نامحرم جهت فیلم سازی و بازیگری جایز است؟

همه مراجع: خیر، گریم زن توسط نامحرم جایز نیست؛ هرچند برای فیلم سازی و بازیگری باشد.

۲۰- حکیم چه توجهی دختران فامیلا نسبت به پوشش

آیا عدم پوشش دختر دلی، دختر عمه، دختر خاله و دختر عمه که تأثیری در فرد ندارد گناه است؟

همه مراجع: آری، گناه است و باید خود را ببوشانند و با سایر نامحرمان تفاوتی ندارند و نگاه شما بر مو و بدن آنان جایز نیست.

اگر شوهر اصرار زیاد کند بر اینکه با او فیلم مبتذل نگاه کنم، تکلیف چیست؟

همه مراجع (به جز آیت الله سیستانی و آیت الله تبریزی): اطاعت از شوهر در این زمینه واجب نیست و نگاه به این نوع فیلم ها - که به طور معمول با نگاه شهوت انگیز همراه است - جایز نیست. آیت الله سیستانی: اطاعت شوهر در این زمینه واجب نیست و نگاه به این نوع فیلم ها اگر با قصد لذت باشد، حرام است و چنانچه بدون قصد لذت و ترس افتادن به حرام نیز باشد، بنا بر احتیاط واجب جایز نیست.

آیت الله تبریزی: اطاعت از شوهر در این زمینه واجب نیست و نگاه به فیلم هایی که باعث تحریک شهوت بر حرام یا ترویج فساد در جامعه می شود، جایز نیست. تبصره: اطاعت از شوهر، جایگاه خاصی دارد و مورد یاد شده از این قبیل نیست.

۲۲- معاینه و سواپ پزشک مرد در مکان معاینه‌ی پزشک زن

در صورتی که پزشک زن هم وجود دارد؛ ولی احتمال می رود که متخصص مرد بیماری را بهتر تشخیص دهد، تکلیف چیست؟

همه مراجع (به جز آیت الله سیستانی و آیت الله تبریزی): تخصص بیشتر باعث نمی شود که زن به پزشک مرد مراجعه کند؛ مگر آنکه ضرورت و احتمال خطر در میان باشد
آیت الله تبریزی و آیت الله سیستانی: اگر متخصص پزشک مرد در آن بیماری بیشتر باشد، مراجعه به او اشکال ندارد.

۲۳- مراسم چشم‌پوشی و مختلف‌الدردانشگاه

برگزاری جشن‌ها و مراسم در دانشگاه - که در آن دختران و پسران مختلط اند چه حکمے دارد؟

همه مراجع: اصل اجتماع دختران و پسران، در یک محیط اشکال ندارد؛ ولی اگر بانوان حجاب کامل را رعایت نکنند و آقایان نگاه گناه آلود داشته باشند و محرّمات دیگری (از قبیل موسیقی حرام و مانند آن) انجام گیرد، اجتماع آنان در آن محل جایز نیست.

۱۲- صیغه خوار و برادری با

آیا هیچ راه شرعی و قانونی - به جز ازدواج وجود دارد که دوجوان روابط مشروع با هم داشته باشند؟
آیا در اسلام چیزی به نام صیغه خواهر و برادری وجود دارد؟

همه مراجع: خیر، تنها راه، ازدواج - به طور دائم یا موقت است و صیغه خواهر و برادری با نامحرم مشروع نیست. (وجود ندارد)

توضیحات:

- ۱- همه مراجع: حضرات آیات، امام خمینی، خامنه ای، بهجت، فاضل، تبریزی، صافی، سیستانی، نوری، وحید و مکارم.
- ۲- مفسده: مقصود از مفسده این است که نگاه کردن به شخصی یا فیلم و عکسی باعث به گناه افتادن انسان شود و فکر و ذهن وی را به سوی شهوت رانی بکشاند.
- ۳- احتیاط واجب: منظور از احتیاط واجب آن است که مجتهد روی جهاتی فتوای نهایی خود را بیان نکرده باشد، در این صورت مقلد می تواند به آن احتیاط عمل کند، و می تواند در آن مسأله به مرجع دیگری مراجعه نموده، و به فتوای آن مرجع عمل نماید. ولی «احتیاط مستحب» چنین نیست؛ می تواند آن را عمل کند، یا رها نماید و نمی تواند در آن مسئله به مجتهد دیگر رجوع کند.

منابع:

توضیح المسائل مراجع و تحریر الوسیله، امام خمین؛ جامع الاحکام، آیت الله صافی؛ هدایة العباد آیت الله صافی؛ صراط النجاة، آیت الله تبریزی؛ جامع المسائل، آیت الله فاضل؛ منهاج الصالحین، آیت الله سیستانی؛ منهاج الصالحین آیت الله وحید و دفاتر حضرات آیات: بهجت، وحید، تبریزی، صافی، نوری و استفتائات حضرات آیات امام خمینی، خامنه ای، نوری، مکارم، بهجت (به نقل از احکام نگاه و پوشش، احکام ازدواج، احکام زن و شوهر و رساله دانشجویی، سید مجتبی حسینی)